

IMF bör vässa sina verktyg

Stefan Ingves, riksbankschef

Internationella valutafonden, IMF, och Världsbanken håller möten i Washington den 12-13 april. Den fortsatta oron inom den finansiella sektorn visar på behovet av samlade åtgärder för att motverka risker som uppstår på grund av att länder, finansiella system och marknader blir alltmer beroende av varandra. IMF är väl lämpat att stå i centrum för detta arbete och har visat att man kan gå i täten genom att anpassa sig till förändrade globala förutsättningar. IMF bör nu fokusera på att stärka sin roll i gränssnittet mellan den finansiella sektorn och den makroekonomiska övervakningen skriver Stefan Ingves, riksbankschef.

Den fortsatta oron på finansmarknaderna har väckt en viktig fråga: Har samhället de institutioner och verktyg som behövs för att upptäcka och reagera på hot mot den internationella ekonomiska stabiliteten som uppstår inom den finansiella sektorn? Som jag ser det är problemet inte att vi saknar institutioner. Vi har framför allt Internationella valutafonden (IMF). IMF måste emellertid vässa sina verktyg för övervakningen av den finansiella sektorn. Eftersom IMF just håller på att ändra inriktningen på sin verksamhet har man nu ett gyllene tillfälle att förbättra sin roll på detta område.

Ett viktigt verktyg för att främja finansiell stabilitet är, för det första, IMF:s och Världsbankens gemensamma program för utvärdering av stabiliteten inom den finansiella sektorn i medlemsländerna (Financial Sector Assessment Programs – FSAP). Dessa program är i själva verket en hälsokontroll för att bedöma ett lands känslighet för finansiella chocker. Programmen har varit mycket värdefulla för dessa bedömningar. Även om programmen är frivilliga har IMF och Världsbanken i dagsläget genomfört bedömningar av nästan alla medlemsländer. Nu är det dags att gå vidare och förbättra processen genom att mer konsekvent koppla upptäckten av finansiella svagheter till bedömningen av den makroekonomiska utvecklingen. Slutsatserna från de frivilliga FSAP-programmen måste alltså integreras i de årliga obligatoriska granskningarna av IMF-medlemsländernas ekonomier.

De nära kopplingarna mellan utvecklingen i den finansiella sektorn och hälsan i makroekonomin gäller, för det andra, även ur ett gränsöverskridande perspektiv. IMF är med sin expertis och insyn i båda dessa avseenden i nästan alla världens länder väl lämpat att öka våra kunskaper om finansmarknadernas komplicerade dynamik och dess interaktion med den reala ekonomin. IMF bör bygga vidare på arbete som redan har gjorts, bland annat i de nordiska och baltiska länderna, och överväga att utvidga de nationella FSAP-programmen till att även omfatta regioner där det förekommer stora gränsöverskridande flöden. Detta skulle göra det möjligt för IMF att ytterligare stärka sina policyrekommendationer, vilket – i sin tur – kan bidra till att förhindra att kriser uppstår.

IMF bör, för det tredje, förbättra sin kommunikation om förestående risker. IMF varnade faktiskt vid flera tillfällen i förväg för potentiella risker av utvecklingen på den amerikanska bostadsmarknaden, men dessa varningar hörsammades inte. Med ett uttryckligt mandat skulle IMF kunna främja debatten genom att tala klarspråk med utgångspunkt i sina egna bedömningar av den finansiella och makroekonomiska utvecklingen.

Den finansiella krisen i Asien i slutet av 1990-talet ledde, för det fjärde, till att man internationellt började arbeta med strukturella åtgärder för att undvika liknande kriser i framtiden. Man kom överens om uppförandekoder för reglering av övervakning

av den finansiella sektorn och om att öppenhet vad gäller policy och data är förutsättningar för att göra det finansiella systemet mer robust. I dag, när instrument och marknader har blivit alltmer komplicerade, är behovet av öppenhet större än någonsin. Relevanta internationella kommittéer bör tillsammans med IMF driva arbetet vidare och anpassa uppförandekoderna till utmaningarna på dagens integrerade finansmarknader.

Vid IMF:s möten i Washington till helgen kommer man att besluta om reformer för att stärka IMF:s legitimitet, framför allt en reform av inflytandet i IMF. Detta är nödvändigt för att öka acceptansen i medlemsländerna av fondens rekommendationer. Den fortsatta oron inom den finansiella sektorn visar på behovet av samlade åtgärder för att motverka risker som uppstår på grund av att länder, finansiella system och marknader blir alltmer beroende av varandra. IMF är väl lämpat att stå i centrum för detta arbete och har visat att man kan gå i tåten genom att anpassa sig till förändrade globala förutsättningar. IMF bör nu fokusera på att stärka sin roll i gränssnittet mellan den finansiella sektorn och den makroekonomiska övervakningen.